

Лектотипіфікація низки назв внутрішньовидових таксонів *Acer campestre* L. (Sapindaceae), описаних О.Г. Радде-Фоміною

НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА ШИЯН

SHYIAN N.M. (2017). **Lectotypification some names of infraspecific taxa of *Acer campestre* L. (Sapindaceae), described by O.H Radde-Fomina.** *Chornomors'k. bot. z.*, **13** (1): 25-32. doi:10.14255/2308-9628/17.131/2.

By studying of the collection of the National Herbarium of Ukraine (KW) – the Herbarium of the M.G. Kholodny Institute of Botany of the NAS of Ukraine – we found numerous authentic materials from the genus *Acer* L. (Sapindaceae) that served for O.H. Radde-Fomina for describe her new taxa, and that needing the clarification of their category. As a result of study these specimens, we lectotypified four infraspecific names of *Acer campestre* L.: *A. campestre* subsp. *austriacum* (Tratt.) Radde-Fom. var. *subintegrum* Radde-Fom., *A. campestre* subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *parvifolium* Radde-Fom., *A. campestre* subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *transiens* Radde-Fom. and *A. campestre* subsp. *marsicum* (Guss.) Radde-Fom. var. *schistosum* Radde-Fom. For each taxa, the following data are provided: basionym; type according to the protologue, nomenclatural type and its location.

Key words: *Acer*, *Sapindaceae*, *lectotypus*, *syntypus*, *specimina authentica*

ШИЯН Н.М. (2017). **Лектотипіфікація низки назв внутрішньовидових таксонів *Acer campestre* L. (Sapindaceae), описаних О.Г. Радде-Фоміною.** *Чорноморськ. бот. ж.*, **13** (1): 25-32. doi:10.14255/2308-9628/17.131/2.

Вивчаючи колекції Національного гербарію України (KW) – Гербарію Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, виявлені чисельні автентичні матеріали з роду *Acer* L. (Sapindaceae), які слугували для опису нових таксонів О.Г. Радде-Фоміною і які потребували встановлення їх категорії. В результаті опрацювання цих зразків, нами проведено лектотипіфікацію чотирьох назв внутрішньовидових таксонів *Acer campestre* L.: *A. campestre* subsp. *austriacum* (Tratt.) Radde-Fom. var. *subintegrum* Radde-Fom., *A. campestre* subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *parvifolium* Radde-Fom., *A. campestre* subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *transiens* Radde-Fom. та *A. campestre* subsp. *marsicum* (Guss.) Radde-Fom. var. *schistosum* Radde-Fom. Для кожного таксону наведено базінонім, тип за протологом, номенклатурний тип і місце його зберігання.

Ключові слова: *Acer*, *Sapindaceae*, *лектотип*, *синтип*, *specimina authentica*

ШИЯН Н.М. (2017). **Лектотипификация нескольких названий внутривидовых таксонов *Acer campestre* L. (Sapindaceae), описанных О.Г. Радде-Фоминой.** *Черноморск. бот. ж.*, **13** (1): 25-32. doi:10.14255/2308-9628/17.131/2.

Изучая коллекции Национального гербария Украины (KW) – Гербария Института ботаники им. Н.Г. Холодного НАН Украины, обнаружены многочисленные аутентичные материалы по роду *Acer* L. (Sapindaceae), на основании которых были описаны новые таксоны О.Г. Радде-Фоминой, и которые нуждались в выяснении их категории. В результате изучения этих образцов нами проведено лектотипификацию четырёх названий внутривидовых таксонов *Acer campestre* L.: *A. campestre* subsp. *austriacum* (Tratt.) Radde-Fom. var. *subintegrum* Radde-Fom., *A. campestre* subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *parvifolium* Radde-Fom., *A. campestre* subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *transiens* Radde-Fom. и *A. campestre* subsp. *marsicum* (Guss.) Radde-Fom. var.

schistosum Radde-Fom. Для кожного таксона указан базионим, тип по протологу, номенклатурний тип и место его хранения.

Ключевые слова: *Acer*, *Sapindaceae*, *лектотип*, *syntypus*, *specimina authentica*

Рід *Acer* L. у світовій флорі нараховує 120–150 видів переважно листопадних дерев та кущів, які поширені в Північній півкулі [HUANG et al., 2002; GRIMM et al., 2006; BUERKI et al., 2010]. Згідно сучасних молекулярно-філогенетичних даних представники колишньої родини Aceraceae Juss. розглядаються у межах підродини Hippocastanoideae Burnett родини Sapindaceae Juss. [HARRINGTON et al., 2005; BUERKI et al., 2010]. Для України відомо 12 (18) кленів з них 4 (5) види природної флори з численними підвидами, варіаціями і формами, які демонструють політипність деяких з них [КОТОВ, 1955; BARBARYCH, 1987; MOSYAKIN, FEDORONCHUK, 1999].

У флористичній та таксономічній літературі повоєнної радянської доби, а в подальшому і в новітніх українських наукових працях майже відсутні відомості про таксони роду *Acer*, описані вітчизняним ботаніком Ольгою Густавівною Радде-Фоміною (1876–1963), яка у 1920–1930 роках проводила дослідження кленів території колишнього СРСР та підготувала монографічний огляд “До систематики поліморфного виду *Acer campestre*” [RADDE-FOMINA, 1932, 1934; РОУАРКОВА, 1949; КОТОВ, 1955; MOSYAKIN, FEDORONCHUK, 1999]. Ця прикрість сталася через те, що О.Г. – професійний ботанік, фахівець з систематики та флористики, дружина академіка О.В. Фоміна, яка пройшла шлях від співробітника Гербарію Ботанічного саду Київського університету (1919–1921), була препаратором (з 1921), а згодом науковим співробітником Ботанічного музею (кабінету) і Гербарію ВУАН (з 1922) та Науково-дослідного Інституту ботаніки (з 1931), під час окупації Києва у 1941–1943 роках працювала вченим секретарем Крайового інституту сільськогосподарської ботаніки (як на той час іменувався теперішній Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України), а у 1944 емігрувала до Німеччини, де і похована [RADDE-FOMINA, 1932; ZBIRNYK..., 1938; SHYIAN, 2011]. Нажаль, ім'я цієї дослідниці було на довгі роки викреслено з історії української ботаніки, а широкому науковому загалу вона відома сьогодні лише за двома назвами – *A. pseudolaetum* Radde-Fom. та *A. talyschense* Radde-Fom. (<http://www.ipni.org/>). На справді ж нею описано понад десяток таксонів різного рангу у роді *Acer* і зроблено внесок в ботанічну історіографію, оскільки вона була біографом академіка О.В. Фоміна [RADDE-FOMINA, 1932, 1934; ZBIRNYK..., 1938].

Досліджуючи фонди Національного гербарію України (KW) – Гербарію Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, нами були виявлені чисельні автентичні зразки *Acer*, які слугували О.Г. Радде-Фоміній для опису нових таксонів і номенклатурна категорія яких потребувала уточнення. В результаті вивчення цих матеріалів встановлено, що низка запропонованих О.Г. таксонів потребує лектотипіфікації, оскільки автор або не обрав голотип серед наведених у протолозі синтипів, або ж тип був втрачений¹.

Матеріали та методи досліджень

Дослідження проводилися на базі Національного гербарію України (KW) із залученням зразків низки колекцій, які зазначені О.Г. Радде-Фоміною в її роботах, а також тих, де на нашу думку могли зберігатися дублети дослідниці. Оскільки аббревіатури та назви гербаріїв, які згадуються у роботах О.Г. Радде-Фоміної, вийшли з

¹ За свідченням старших працівників Інституту та наявних у фондах Гербарію KW зразків, в повоєнні роки існувала практика знищення матеріалів або вирізання лезом чи замальовуванням чорними чорнилами прізвищ тих співробітників установи, які працювали за німецької окупації і вважалися “ворогами народу”. Так були втрачені або пошкоджені матеріали таких вчених, як О.Г. Радде-Фоміної, Н.О. Десятової-Шостенко та С.Т. Полонської.

вжитку або змінили свої назви, то ми наводимо їх анотований список і зазначенням сучасного місця зберігання матеріалів:

НБР (Гербарій Ботанічного Саду в Ленінграді) – фонди увійшли до Гербарію Ботанічного інституту ім. В.Л. Комарова РАН, *LE* (м. Ленінград, РФ);

НГБР (Загальний Гербарій Ботанічного Саду в Ленінграді) – фонди увійшли до Гербарію Ботанічного інституту ім. В.Л. Комарова РАН, *LE* (м. Ленінград, РФ);

НВТ (Гербарій Ботанічного Саду в Тіфлісі) – фонди увійшли до Національного гербарію Грузії, Інститут ботаніки Грузинської АН, *TBI* (м. Тбілісі, Грузія);

НВО (Гербарій Ботанічного Саду в Одесі) – фонди увійшли до Гербарію Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, *MSUD* (м. Одеса, Україна);

НАСсР (Гербарій Всесоюзної Академії Наук) – фонди увійшли до Гербарію Ботанічного інституту ім. В.Л. Комарова РАН, *LE* (м. Ленінград, РФ);

НАСсУ (Гербарій Всеукраїнської Академії Наук) – фонди увійшли до Національного гербарію України, Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, *KW* (м. Київ, Україна);

НІВК (Гербарій Інституту Ботаніки в Києві) – фонди увійшли до Національного гербарію України, Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, *KW* (м. Київ, Україна).

Типіфікація назв таксонів проводилася у відповідності до правил останнього Міжнародного кодексу номенклатури водоростей, грибів та рослин (Мельбурн, Австралія, 2011: <http://www.iapt-taxon.org/nomen/main.php>).

Результати досліджень

1. ACER CAMPESTRE L. subsp. AUSTRIACUM (Tratt.) Radde-Fom. var. SUBINTEGRUM Radde-Fom. – Journ. Inst. Bot. Acad. Sci. Ukraine, 2 (10): 14, 6 (1934).

За протологом: “Prov. Podol., prope pagum Ssatanow in silva. 6.VII.1848 Rogov.! НАСсР (leiocarpum); – Prov. Kiev. Monasterium Kitaevo Rogow.! НАСсУ (hebecarpum); – Distr. Schevczenko pagum Sachnivka 26.VIII. 1923. Lipkivska! (leiocarpum) НАСсУ; – Distr. Zvenigorodskij. Pag. Kasaczka 31.V.1924, Pidopliczka! (hebecastrum) НАСсУ. Caucasus. Stavropol, silva Temnyj 2.VIII.1908. Pagirew! (leiocarpum) НБР; – Abchasia Pezkir, in silva V. 1901 Woronow! НБР; – In angustiae flum. Czchalta in silva 15.VII. 1902 Woronow! НБР; – Prope pagum Dologani ad ripam dextram Adscharis-Tzchali 300 – 350 m VIII.1911. Wermischew! НБР; – Borshom in faucibus Likany (f. hederifolium) НВТ!”.

Lectotypus (N. Shyian, hic designatus): “Звенигородський пов. на Київщині, с. Козацьке. 31 V 1924. М. Підоплічка”, *KW* 000115594, lectotypus, selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. (рис. 1).

Примітка: За лектотип обрано єдиний відомий на сьогодні зразок, який цитовано у протолозі, і який повторно переглядався автором у 1938 р. Окрім лектотипу віднайдені зразки, детерміновані О.Г. Радде-Фоміною як “*Acer campestre* L. subsp. *austriacum* (Tratt.) Radde-Fom. var. *subintegrum* Radde-Fom.”, але не згадані в описі, і які ми розглядаємо як sp. authentica: 1. “Bogauslaff [Ga...de] Kieff district Kaneff [...] 24 Juin 1883. leg. Montresor”, *KW* 000115592, *KW* 000115593, sp. authent., selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. and hic designatus; 2.; “Prov. Tiflis, prope urbem Manglis. In silva. VIII 1929. Radde-Fomina”, *KW* 000115586 – *KW* 000115591, sp. authent., selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. and hic designatus.

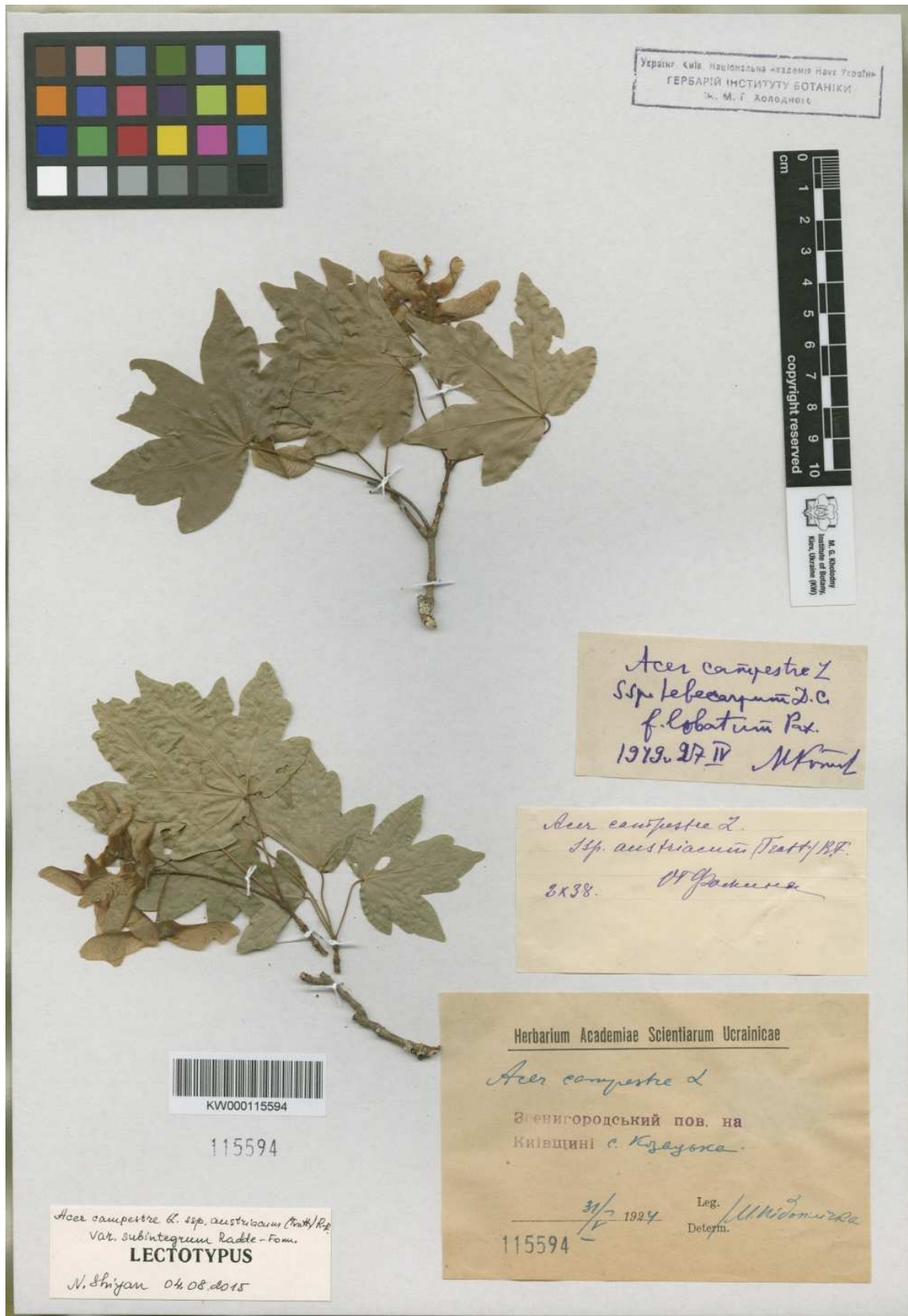

Рис. 1. Лектотип *Acer campestre* L. subsp. *austriacum* (Tratt.) Radde-Fom. var. *subintegrum* Radde-Fom.

Fig. 1. Lectotype of *Acer campestre* L. subsp. *austriacum* (Tratt.) Radde-Fom. var. *subintegrum* Radde-Fom.

2. ACER CAMPESTRE L. subsp. LOBATUM (Pax) Radde-Fom. var. PARVIFOLIUM Radde-Fom. – Journ. Inst. Bot. Acad. Sci. Ukraine, 2 (10): 20, 6, рис. 3, fig. 1 (1934).

За протологом: “Ucraina. Prov. Kiew, distr. Tarascza, ad pagum Koschewo ad ripam flum. Ross, 05.VII.1916. Litvinow! (hebecarpum) HAcScP; – Prov. Poltava, Lubny ad ripam flum. Sula 14.VII.1924. Oksijuk! HAcScU; – Bessarabia: Korneschty 22.V.1888 Lipski! (sine fructu) foliis glabrum, HAcScU; – Ibidem 22.V.1888, Lipski! (leocarpum) foliis pubescens. HAcScU; – Tauria: Locus Kastel 18.V.1917. Stankow! HBP; – Livadia, in silva 15.V.1918. Stankow! (hebecarpum) HBP; – Inter pag. Demerdshy et trajectum Angerskij 27.V.1905. Busch! HBP; – In valle Karadagh 3.V.1929. Sarandinaki! (hebecastrum, f. hirtivalvum) HBP; – In Herb. Horto Nikita Fl. Tauria Cevil 15.VIII.1917. Wulff! (hebecarpum, f. hirtivalvum) HBP; – In rupestribus prope monasterium Kiziltasch 30.VIII.1919. Smirnova! HBP; – Ad flum. Alma 29.V.1905. Busch! (sine fructu) HBP; – Staryj Krym 24.IV.1896. Levandovsky! (sine fructu) HBP; – Jalta in fruticetis supra Livadiam 5.V.1900. Puring! HAcScP; – Alupka 4.VI.1911. Kossinsky! (hebecarpum, f. hirtivalvum) HBP; – Massandra in silvis. 15.V.1900 Golde! (f. hirtivalvum) HBP; – Caucasus: Prov. Kuban, Anapa 1892. Lipski! (hebecarpum) HBP; – Anapa, frutex in montibus 11.VIII.1906 Savitskaja! HBP”.

Lectotypus (N. Shyian, hic designatus): “Корнешты. 22 V 1888. [Lipski]”, KW000115624, lectotypus, selected by N. Shyian, 03.04.2015, in herb.

Примітка: За лектотип обрано зразок В.І. Липського (KW000115624), який відповідає опису протологу і має не лише гілки з опушенням по черешках та жилках листків (“foliis pubescens”), але й плоди. Зразок того ж колектора без плодів (“sine fructu”) і з голими листочками (“foliis glabrum”), але з аналогічною до лектотипу етикеткою, ми розглядаємо як синтип, про який йдеться в протолозі: “Корнешты. 22 V 1888. [Lipski]”, KW000115622, syntypus, selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. and hic designatus. Обидва згадані зразки зберігаються в колекції І.Ф. Шмальгаузена (KW).

У основних фондах Гербарію KW знайдено ще два синтипи var. *parvifolium* Radde-Fom., а саме: 1. “М. Лубни, лісок над Сулою. 14 VII 1924. P. Oksijuk”, KW000115596, syntypus, selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. and hic designatus; 2. “М. Лубни, чагарникові схили над Сулою. 14 VII 1924. P. Oksijuk”, KW000115595, syntypus, selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. and hic designatus. Щодо цих матеріалів, зібраних П.Ф. Оксіюком, то О.Г. Радде-Фоміна розглядала їх як дублети і в протолозі подала узагальнюючу інформацію з етикеток про місце зростання різновидності. Крім того дані зразки мають ідентичні нотатки дослідниці – “*Acer campestre* L. subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *tyruscum* Radde-Fom. 1932. Радде-Фоміна”, що свідчить про уточнення їх таксономічного статусу між 1932–1934 роками.

3. ACER CAMPESTRE L. subsp. LOBATUM (Pax) Radde-Fom. var. TRANSIENS Radde-Fom. – Journ. Inst. Bot. Acad. Sci. Ukraine, 2 (10): 21, 6 (1934).

За протологом: “Prov. Woronesh, prope urbem Woronesh 13.V.1872, Gruner! (lieiocarpum) HIBK; – Prope stationem Pereleschino, in fruticetis 16.VIII.1913. Popow! (sine fructu) HBP; – Prope pag. Dewiza 15.V.1872. Gruner! (sine fructu); Ibidem 15.VIII.1871. Gruner! (sine fructu) HIBK; – Distr. Bogutschaew, in silva prope pagum Worobjewka. 16.VII.1906. Schingarjew! (sine fructu) HBP; – In silva Wikulino 15.VII.1875. Gruner! (leocarpum) HIBK; – Prov. Kiew, urbs Kiew Monasterium Wydubetskij, in querceto 18.VII.1908. Wasiljew-Jakovlew! (sine fructu, f. *suberosum*) HAcScU; – Urbs Kiew, silva Golossejew. 9.V.1907. Wasiljew-Jakovlew! (sine fructu) HAcScU; – Urbs Belaja Tzerkow, ad ripam flum. Ross. 21.VI.1931. Wissjulina! (sine fructu) HIBK; – Distr. Wassilkow, prope Fastow, in silva. 9.VII.1880. Montresor! (sine fructu) HIBK; – Distr. Lipovjez, in silva frondosa ad Plischow. 10.V.1902. Herb. Schirjajew, ex herb. Blonski! (sine fructu) HIBK; –

Distr. Kanjew 20.VII.1856. Montresor! (leiocarpum. Fructus alae valde introrsum falcatae) НВК; – Prov. Charkow, distr. Zmijew, in decliviis flum. Donjetz, in silva prope locus Korobovo. 15.VI.1912. Miljutin! HAcScP; – Distr. Bogoduchow, silva frondosa. 10.VI.1913. Kryschtovicz! HBP; – Distr. Starodub, prope pagum Starobelsk in silvis 21.VII.1905. Schirjajevsky! (f. margine dentate) – Terra Kosacorum Tanaiticorum, in arenosis ad flum. Peskovatka prope pag. Morosovo. 5.VIII.1908. Dubjansky! (sine fructu) HAcScP; – In silva Myussica VI.1911. Wysotzky et Stepuchin! HAcScP; – Caucasus: Prov. Terek, urbs Pjatigorsk, in monte Maschuk 5.VII.1896. Litvinow! (hebecarpum). Alae falcatae. – Schelesnovodsk 28.VII.1866. Bayern! (leiocarpum) HBP; – Schelesnovodsk, 720 m. 2.VII.1889. Akinfjew! HBP; – Mons Maschuk 900 m. 13.IV.1897. in HBP!; – In regione superiore montis Zmeinaja. Hohenaker! (leiocarpum) HBP; – Prov. Kuban. VII.1888. Kusnetzow! (leiocarpum) HBP; – In valle flum. Mari. Silva, 19.VI.1908. Bush! (leiocarpum) HBP; – prov. Mosdok, in Gzecznya 12.VI.1889. Kusnetzow! (hebecarpum) HAcScP; – Prov. Novorossijsk, circa urbem Novorossijsk, in montibus Markotch 18.VII.1923. T. Pojarkova! (leiocarpum) HBP; – Prope pag. Gelendshyk 25.VIII.1923. Misczenko! ! (leiocarpum) HBP; – Georgia. inter Wladikawkas et Tiflis. 1861. Ruprecht! ! (leiocarpum) HAcScP; – Prov. Kutais, distr. Zugdidi prope pag. Narazan. 30.VII.1927. Makaschvili! (hebecarpum) HBT; – Zugdidi prope pag. Chebala. 30.VII.1927. Makaschvili! (hebecarpum, alae falcatae), HBT”.

Lectotypus (N. Shyian, hic designatus): “Біла Церква. Берегом річки Рось. 21 VI 1931. Wissjulina”, KW 000115602, lectotypus, selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. (рис. 2).

Примітка: За лектотип цього таксону нами обрано один з добре збережених зразків, який відповідає опису та цитований у протолозі. Серед інших матеріалів були віднайдені зазначені автором синтипи, а також зразки із детермінантою “*Acer campestre* L. subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *transiens* Radde-Fom. (hebecarpum). 1933. Radde-Fom.”, які ми розглядаємо як sp. authentica, а саме: 1. “Окрестности Киева. Голосеев. 9 V 1907. С.Н. Васильев-Яковлев”, KW 000115600, syntypus, selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. and hic designatus; 2. “Окрестности Киева. Выдубицкий монастырь. Подлесок дубового леса. 18 VII 1908. С.Н. Васильев-Яковлев”, KW 000115601, syntypus, selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. and hic designatus; 3. “Fastoff [Ga...de] Kieff distr. de [...asilkaff Meskij lesok (lefebif bois)] 9 Juillet 1880 [Montresor]”, KW 000115611, KW 000115612, syntypus, selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. and hic designatus; 4. “[Korin. Guno] de Kieff distr. de Kanieff. 20 Juilett 1858. [Montrésor]”, KW 000115603, syntypus, selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. and hic designatus; 5. “Rachkoff [G...de] Podolia distr. d’Olgafol dam le bois Kalavaur 28 Aug. 1886. De Montrésor”, KW 000115604, KW 000115605, sp. authent., selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. and hic designatus; 6. “Manglis in silva. 18 VIII 1929. Radde-Fom.”, KW 000115597 – KW 000115599, KW 000115608 – KW 000115610, sp. authent., selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb. and hic designatus.

4. ACER CAMPESTRE L. subsp. MARSICUM (Guss.) Radde-Fom. var. SCHISTOSUM Radde-Fom. – Journ. Inst. Bot. Acad. Sci. Ukraine, 2 (10): 12, 5, fig. 3, fig. 3-4 (1934).

За протологом: “Tauria: In fruticetis supra Kiziltasch 17.VII.1917. Stankow! HBP; – Prope Kisiltasch in rupestribus 30.VIII. 1919. Smirnova! HBP; – Alupka 4.V.1911. Kossinsky! HBP; – Massandra 15 V.1900. Golde! HBP; – Simeis 1.V.1916. Wulff! HBP; – Bessarabia: Wischnevskaja 20.VI.1887. Lipsky! (sine fructu) HAcScU”.

Lectotypus (N. Shyian, hic designatus): “Бессарабия. Вишневка х Копакня. 20.VI.1887. В. Липский”, KW 000115619, lectotypus, selected by N. Shyian, 04.08.2015, in herb.

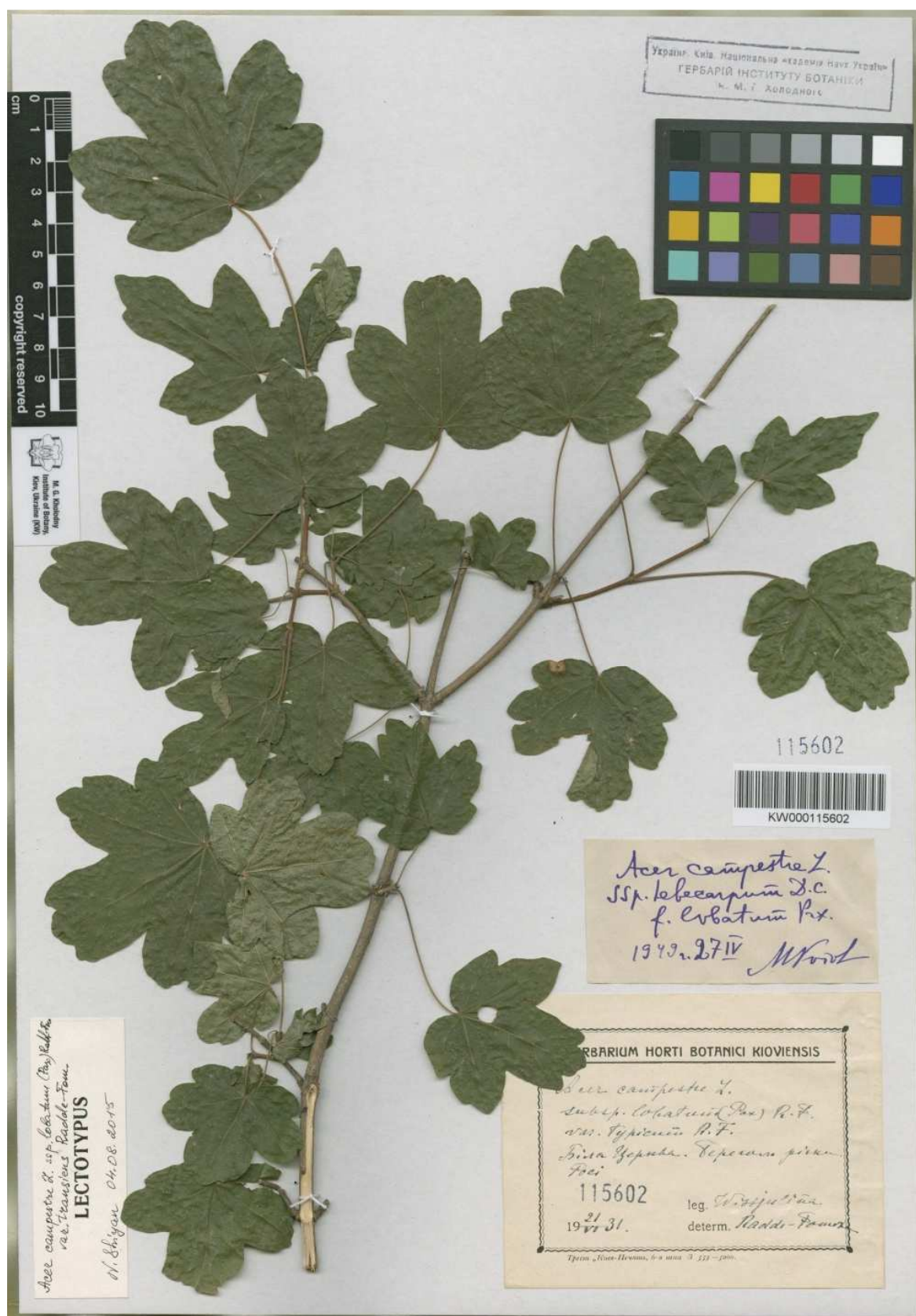

Рис. 2. Лектотип *Acer campestre* L. subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *transiens* Radde-Fom.

Fig. 2. Lectotype of *Acer campestre* L. subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *transiens* Radde-Fom.

Примітка: За лектотип обрано зразок зазначений в протолозі з детермінантою О.Г. Радде-Фоміної “*Acer campestre* L. *marsicum* (Guss.) Radde-Fom. var. *schistosum* Radde-Fom. 2 X 1938. О.Г. Фомина”, який зберігається в колекції І.Ф. Шмальгаузена.

Висновки

Встановлено, що автентичні гербарні матеріали, які слугували О.Г. Радде-Фоміній під час описів нових таксонів у роді *Acer*, зберігаються в гербаріях *KW*, *MSUD*, *TBI*, та *LE*. В результаті проведеної нами типіфікації ми обрали лектотипи для *A. campestre* subsp. *austriacum* (Tratt.) Radde-Fom. var. *subintegrum* Radde-Fom., *A. campestre* subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *parvifolium* Radde-Fom., *A. campestre* subsp. *lobatum* (Pax) Radde-Fom. var. *transiens* Radde-Fom. та *A. campestre* subsp. *marsicum* (Guss.) Radde-Fom. var. *schistosum* Radde-Fom.

References

- BARBARYCH A.I. (1987). *Opredelitel vysshykh rastenii Ukrainy*. K: Naukova dumka: 215-216. [БАРБАРИЧ А.І. (1987). Рід Клен (Клен) – *Acer* L. Определитель высших растений Украины. К: Наукова думка: 215-216]
- BUERKI S., LOWRY II P.P., ALVAREZ N., RAZAFIMANDIMBISON S.G., KÜPFER P., CALLMANDER M.W. (2010). Phylogeny and circumscription of Sapindaceae revisited: molecular sequence data, morphology and biogeography support recognition of a new family, Xanthoceraceae. *Plant Ecology and Evolution*, **143** (2): 148-159.
- GRIMM G.W., RENNER S.S., STAMATAKIS A., HEMLEBEN V. (2006). A Nuclear Ribosomal DNA Phylogeny of *Acer* Inferred with Maximum Likelihood, Splits Graphs, and Motif Analysis of 606 Sequences. *Evolutionary Bioinformatics*, 6: 7-22.
- HARRINGTON M.G.; EDWARDS K.J., JOHNSON S.A., CHASE M.W., GADEK P.A. (2005). Phylogenetic inference in Sapindaceae *sensu lato* using plastid *matK* and *rbcL* DNA sequences. *Systematic Botany*, **30** (2): 366-382.
- HUANG S.-F., RICKLEFS R.E., RAVEN P.H. (2002). Phylogeny and Historical Biogeography of *Acer* I – Study History of the Infrageneric Classification. *Taiwania*, **47** (3): 203-218.
- KOTOV M.I. (1955). *Flora URSS*. Т. 7. К: Академії наук УРСР: 208-226. [КОТОВ М.І. (1955). Рід Клен – *Acer* L. Фл. УРСР. Т. 7. К: Академії наук УРСР: 208-226]
- MOSYAKIN S.L., FEDORONCHUK M.M. (1999). *Vascular Plants of Ukraine. A nomenclature Checklist*. Kiev. 345 p.
- POYARKOVA A.I. (1949). *Flora URSS*. Т. 14. М.-Л.: Академії наук УРСР: 580-622. [ПОЯРКОВА А.І. (1949). Род Клен – *Acer* L. Фл. СССР. Т. 14. М.-Л.: Академия наук СССР: 580-622]
- RADDE-FOMINA O.H. (1932). *Journ. Bot. Acad. Sci. Ukraine*, 3-4: 39-59. [РАДДЕ-ФОМИНА О.Г. (1932). До систематики деяких видів роду *Acer* із Туркестану. *Журнал Біо-ботанічного циклу ВУАН*, 1-2: 39-59]
- RADDE-FOMINA O.H. (1934). *Journ. Inst. Bot. Acad. Sci. Ukraine*, **2** (10): 3-25. [РАДДЕ-ФОМИНА О.Г. (1934). До систематики поліморфного виду *Acer campestre*. *Журнал Інституту ботаніки ВУАН*, **2** (10): 3-25]
- SHYIAN N.M. (2011). *Ukr. botan. zhurn.*, **68** (2): 280-289. [ШИЯН Н.М. (2011). Гербарій Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України в цифрах і документах (1921–1931 рр.). *Укр. ботан. журн.*, **68** (2): 280-289]
- ZVIRNYK prats prysviacheniy pam'iyati akademika O.V. Fomina. (1938). K: Akademii nauk URSS: 7-16. [ЗВІРНИК праць присвячений пам'яті академіка О.В. Фоміна. (1938). К.: Вид-во Академії наук УРСР: 7-16]

Рекомендує до друку
Бойко М.Ф.

Отримано 18.07.2016

Адреса автора:

Н.М. Шиян
Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного
НАН України
вул. Терещенківська, 2
м. Київ, 01004, Україна
e-mail: herbarium_kw@ukr.net

Author's address:

N.M. Shyian
M.G. Kholodny Institute of Botany
National Academy of Sciences of
Ukraine
2, Tereshchenkivska str.
Kyiv, 01004, Ukraine
e-mail: herbarium_kw@ukr.net